

נתוני גאוגרפיה כוללים מידע על שטח המדינה ועל החלוקות הגאוגרפיות העיקריות שלה (מחוזות, נפות ואזורים טבעיים), וכן על חלוקות נוספות המאפשרות חקירת ממדים מרחביים. כמו כן, נכללים נתונים על שימושי קרקע (כגון שטח חקלאי ושטח בנוי) ומידע על אקלים (משקעים וטמפרטורות), המתקבל מהשירות המטאורולוגי הישראלי. הנתונים מתקבלים ממגוון משרדי ממשלה, מעיבודים מרחביים בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (ממ"ג) ועוד.

נתונים נבחרים, 2018

משקעים

נפח המשקעים
בשנת הגשם 2017/2018

5.74 מיליארד מ"ק

ממוצע רב-שנתי 1981-2010

6.11 מיליארד מ"ק

הכמות השנתית הגדולה ביותר של משקעים

980 מ"מ

בכסרא-סמיע

הכמות השנתית הקטנה ביותר של משקעים

14 מ"מ

ביטבה

טמפרטורות

טמפרטורת המקסימום היומית הגבוהה ביותר

47.9°C

בסדום (25.7.2018)

טמפרטורת המינימום היומית הנמוכה ביותר

-3.8°C

במרום גולן (8.1.2018)

שימושי קרקע (2013)

שטח בנוי

5.6%

שטח חקלאי

20.0%

שטח יער, חורש ופארקים

7.3%

שטח קרקע, סלע, שיחים ושטח חפור

64.7%

שטח גופי מים

2.4%

שטח

שטח המדינה

22,072 קמ"ר

שטח יבשתי

98.0%

שטח הימות
ים כנרת וים המלח

2.0%

שטח

מדינת ישראל נמצאת בקצה הדרום-מערבי של יבשת אסיה, באגן המזרחי של הים התיכון, בין קווי הרוחב 29°30'-33°20' מצפון לקו המשווה וקו האורך 35°30' ממזרח לגריניץ'. שטח המדינה הוא 22,072 קמ"ר: 98.0% שטח יבשתי ו-2.0% שטח ימות - ים כנרת וים המלח (לרבות האגן הדרומי שלו).

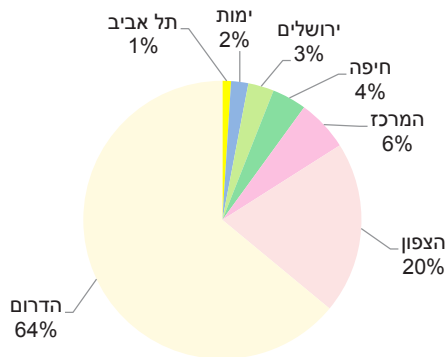
השטח מחולק על פי החלוקה הרשמית של מדינת ישראל ל-6 מחוזות ול-15 נפות. משנת 1967 הוא כולל את מזרח ירושלים, ומשנת 1982 גם את רמת הגולן.

שטח ישראל דומה לשטחן של סלובניה ושל אל סלוודור ולכמחצית השטח של הולנד ושל שווייץ.

מדינת ישראל
מחוזות
2018

שטח מדינת ישראל - מחוזות וימות
2018

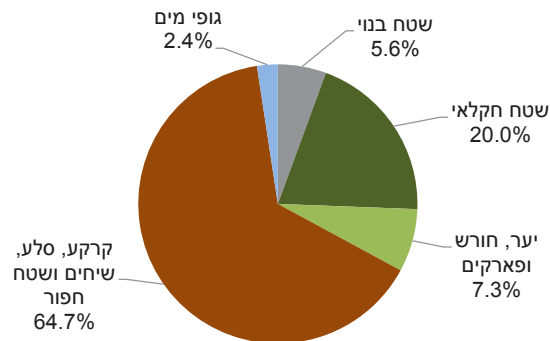
כל הזכויות שמורות למדינת ישראל © 2019

שימושי קרקע

שימושי קרקע הם הדרכים שבהן האדם מנצל את הקרקע: הסדרים, פעילויות ותשומות אנושיות לצורך ניצול הקרקע, שינוי שלה או שימורה. שימושי הקרקע מציגים את המצב הנוכחי, ואילו ייעודי הקרקע - את השימוש העתידי¹.

שימוש הקרקע העיקרי (64.7% משטח המדינה) הוא שטחי קרקע, סלע, שיחים ושטח חפור (14,299 קמ"ר), ואחריהם שטח חקלאי ושטחי יער, חורש ופארקים. 5.6% מכלל שטח המדינה הם שטח בנוי (1,228 קמ"ר).

שימושי קרקע
2013

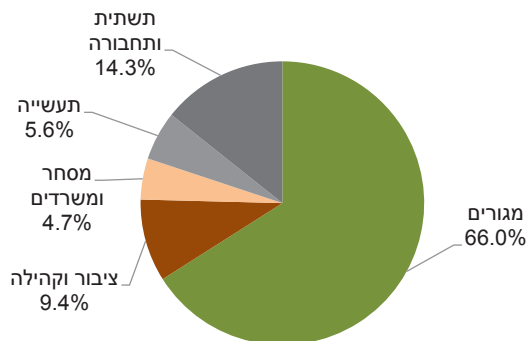

1 הגדרה זו מבוססת על ההגדרה המופיעה בתקן שפרסם האו"ם עבור סיווג של תכנית (כיסוי קרקע) ועל תקן מערך קודים ארצי אחיד למיפוי תכניות ושימושי קרקע, שהוכן בוועדה הבין-משרדית למערכות מידע גאוגרפיות. המידע סווג ל-37 שימושי קרקע שונים, שמופו בסדר הייררכי, והוא מתבסס על עיבוד של מקורות מידע שונים המקושרים למיקום גאוגרפי.

מתוך השטח הבנוי שטחי מגורים הם החלק הגדול ביותר (66.0%), ואחריהם שטחי תשתית ותחבורה (כבישים, תחנות דלק, חניונים, תחנות מרכזיות, תחנות רכבת, שדות תעופה ונמלי ים), שטחי ציבור וקהילה, שטחי תעשייה ושטחי מסחר ומשרדים.

שטחי הציבור והקהילה מתפלגים כך: חינוך והשכלה - 40%, תרבות, פנאי וספורט - 30%, בריאות ורווחה - 7%, שירותי דת - 3%, מלונאות - 3% והשאר - 17%.

שטח בנוי 2013

מחלוקת המחוזות לפי שימושי הקרקע עולה כי השטח הבנוי במחוז תל אביב מכלל שטח המחוז הוא הגדול ביותר לעומת שאר המחוזות (64.2%). השטח הבנוי במחוז הדרום הוא הקטן ביותר (1.6%). במחוז ירושלים השטח של יער, חורש ופארקים מכלל שטח המחוז הוא הגדול ביותר (49.1%). השטח הגדול ביותר המוקצה לחקלאות מכלל שטח המחוז נמצא במחוז המרכז (42.7%), ואחריו מחוז הצפון ומחוז חיפה. מחוז הדרום בולט באחוז גבוה של שטחי קרקע, סלע, שיחים ושטח חפור (81.6%). השטח החקלאי במחוז זה הוא 13.6%.

שימושי קרקע, לפי מחוז 2013

גופי מים	קרקע, סלע, שיחים ושטח חפור	יער, חורש ופארקים	שטח חקלאי	שטח בנוי	שטח - סך הכל	
אחוזים					קמ"ר	
0.1	20.7	49.1	16.0	14.1	653	מחוז ירושלים
4.7	38.7	17.1	32.9	6.6	4,473	מחוז הצפון
1.5	21.5	30.0	27.8	19.2	866	מחוז חיפה
0.7	28.2	4.0	42.7	24.4	1,294	מחוז המרכז
0.3	21.4	2.1	12.0	64.2	172	מחוז תל אביב
2.0	81.6	1.2	13.6	1.6	14,185	מחוז הדרום

אקלים

ישראל שוכנת ב"צומת אקלימי"; אזוריה הדרומיים והמזרחיים מתאפיינים באקלים מדברי, ואילו שאר האזורים מתאפיינים באקלים ים-תיכוני. בישראל יש הבחנה ברורה בין שתי עונות: קיץ שחון וחורף קריר וגשום, שכמות המשקעים משתנה בו משנה לשנה ומאזור לאזור.

משקעים

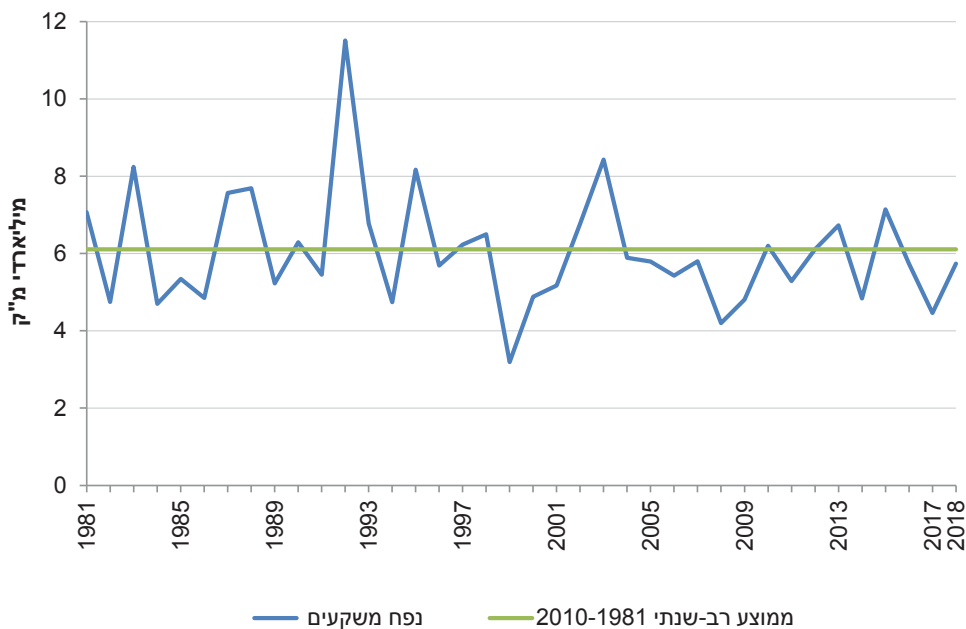
עונת הגשם מתחילה בדרך כלל בחודש אוקטובר ומסתיימת במאי. נתוני המשקעים (חלקיקי מים, במצב נוזל או מוצק, הנופלים מענן ומגיעים אל פני הארץ) מתייחסים לשנת גשם, המוגדרת כשנה המתחילה באוגוסט ומסתיימת ביולי.

בגלל האופי המיוחד של משטר הגשמים (מחזוריות ושונות) מקובל לחשב ממוצעים רב-שנתיים של משקעים לתקופה של שלושים שנה. בישראל תקופת המדידה העדכנית היא השנים 1981-2010.

בממוצע רב-שנתי נפח המשקעים (אומדן של כמות המשקעים הכוללת שהצטברה במהלך שנת גשם על פני שטח המדינה) הוא 6.11 מיליארד מ"ק של מים. בשנת הגשם 2017/2018 היה נפח המשקעים 5.74 מיליארד מ"ק.

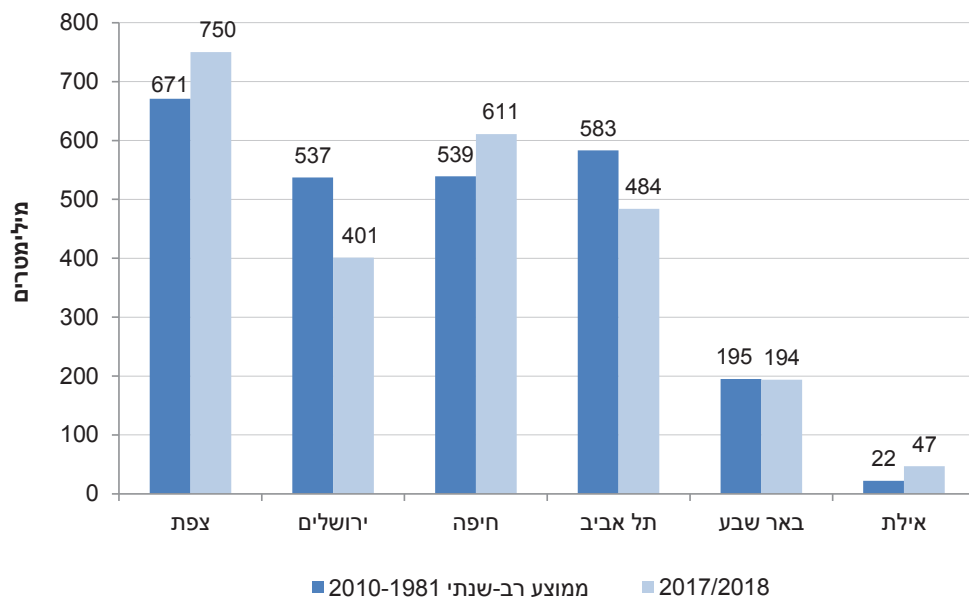
נפח משקעים

2018-1981

כמות המשקעים הרב-שנתית הממוצעת בצפת היא 671 מ"מ בשנה, בחיפה 539 מ"מ, בתל אביב 583 מ"מ, בירושלים 537 מ"מ, בבאר שבע 195 מ"מ ובאילת 22 מ"מ בלבד. בשנת הגשם 2017/2018 הגיעו כמויות המשקעים ל-93% מהממוצע. הכמות הגדולה ביותר של משקעים בשנת הגשם 2017/2018 נמדדה בכסרא-סמיע (980 מ"מ), והכמות הקטנה ביותר של משקעים נמדדה ביטבתה (14 מ"מ).

כמות משקעים ביישובים נבחרים שנת גשם

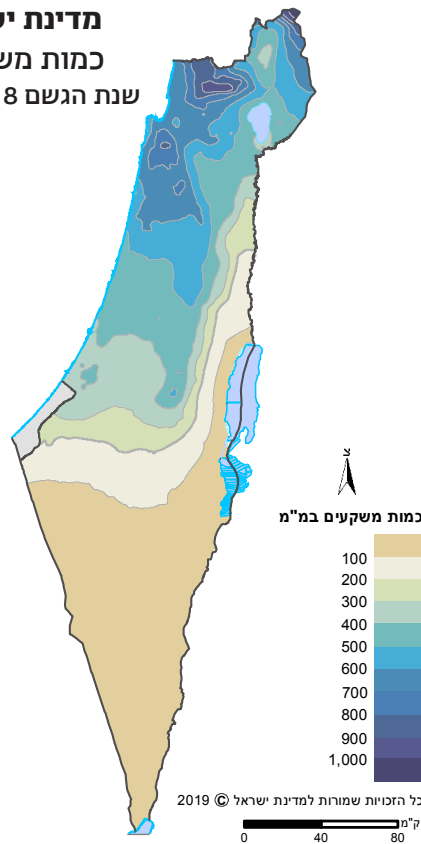

כמויות המשקעים בשנת הגשם 2017/2018 היו שונות בין אזורי הארץ. מקו נתניה וצפונה (למעט צפון-מזרח הארץ) הן היו קרובות לממוצע הרב-שנתי, ובחלק מהמקומות הן היו גדולות ממנו במקצת. בדרום הר חברון ובצפון-מערב הנגב היו הכמויות קרובות לממוצע. באזורים הצחיחים של מזרח הנגב והערבה הכמויות המצטברות מתחילת העונה היו גדולות מהממוצע, ובחלק מהאזורים הן הגיעו אף לפי שניים ממנו. מיעוט גשמים היה ברמת הגולן, באצבע הגליל, בצפון עמק החולה, במישור החוף המרכזי והדרומי ובהרי יהודה. באזורים אלו היו כמויות המשקעים כ-70%-80% בלבד מהממוצע. פריסת המשקעים לאורך העונה לא הייתה מאוזנת. עד סוף דצמבר ירדו ברוב חלקי הארץ רק כמחצית מכמויות המשקעים הממוצעות לתקופה המקבילה. מאז 1999/2000 לא הייתה עונת גשם שהחלה עם מיעוט משקעים דומה.

חודש ינואר היה גשום מאוד ותרם כ-50% ממשקעי העונה. כמויות המשקעים בינואר הגיעו לפי 1.5-2.5 מהממוצע החודשי. החודש כלל ימי גשם רבים ואירועי גשם בולטים. בפברואר ובמרץ נרשמו כמויות משקעים קטנות מהממוצע. בחודשים אלו היה שיעור גבוה ולא שגרתי של אירועי גשם שמקורם בלחות ממקורות טרופיים דרומיים.

תקופת האביב, מאפריל עד אמצע יוני, הייתה גשומה: אפריל היה גשום וכלל אירוע משמעותי עם שיטפונות כבדים ב-25-27 בחודש. מאי היה גשום בעיקר בצפון הארץ, ובאמצע יוני היה אירוע גשם יוצא דופן. בתחנת דורות ירדו באירוע זה 66 מ"מ, כמות שיא ארצית לאירוע גשם ביוני.

מדינת ישראל
כמות משקעים
שנת הגשם 2017/2018

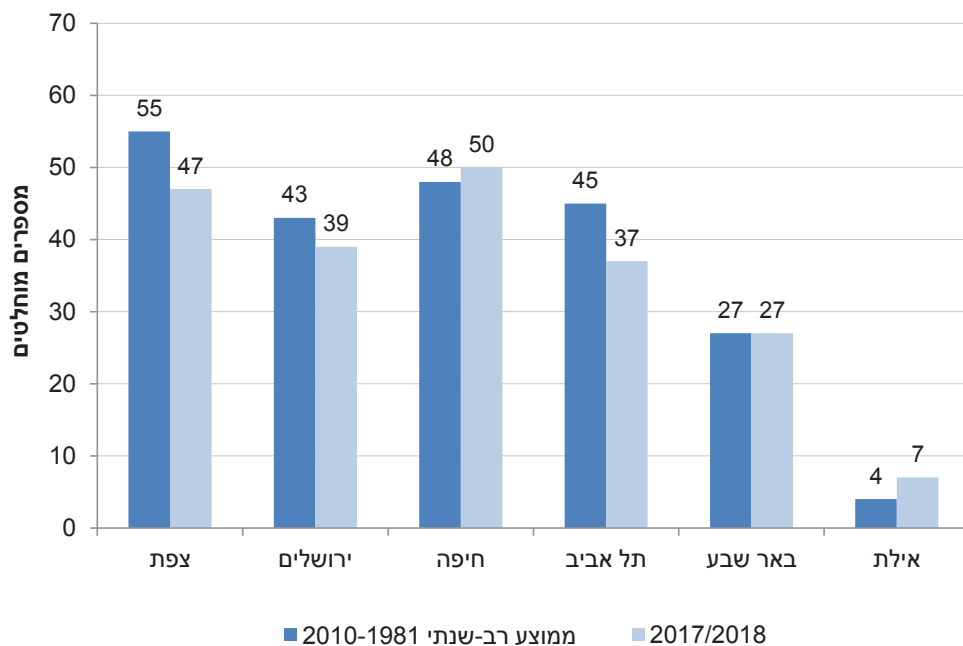

כל הזכויות שמורות למדינת ישראל © 2019

המפה כוללת מידע גם על אזור יהודה והשומרון
מקור שכבות המידע: השירות המטאורולוגי הישראלי

יום גשם הוא יום שירד בו יותר ממילימטר אחד של גשם. בשנת הגשם 2017/2018 מספר ימי הגשם בבאר שבע היה זהה לממוצע הרב-שנתי בעיר. המספר הגדול ביותר של ימי גשם היה בחיפה, והמספר הקטן ביותר של ימי גשם נרשם באילת.

ימי גשם ביישובים נבחרים שנת גשם

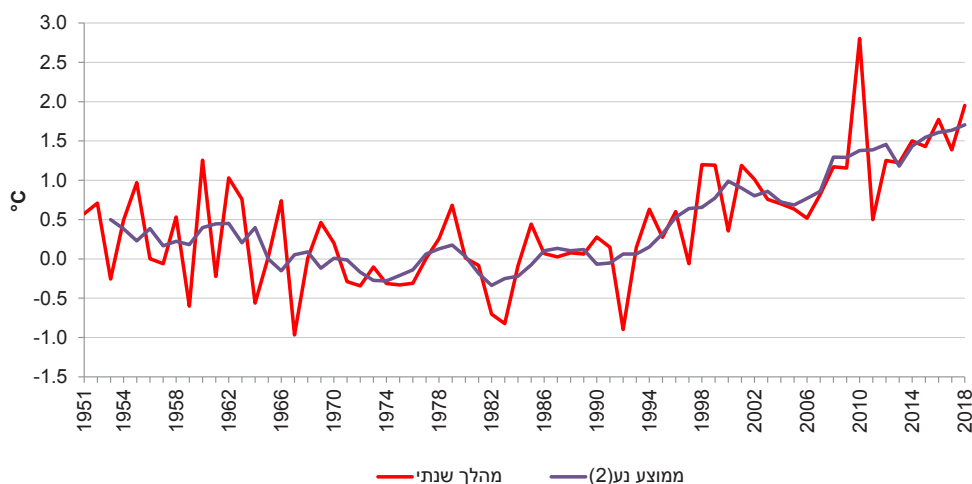
טמפרטורות

ממוצעים רב-שנתיים של טמפרטורות מקובל לחשב לתקופה של 15 שנים (1995-2009) בשל השונות הרבה בין שנה לשנה שאחריה. נתוני הטמפרטורה השנתית מחושבים לפי שנה קלנדרית, המתחילה בינואר ומסתיימת בדצמבר.

שנת 2018 הייתה חמה מהממוצע. בתיעוד השנים החמות ביותר שנת 2018 נמצאת במקום השני, לאחר שנת 2010 שהייתה חמה מהממוצע במידה ניכרת והחמה ביותר מתחילת המדידות בישראל. מאז 1998 היו השנים חמות מהממוצע (1981-2010), והשנים החמות ביותר מאז 1951 היו 2010-2018. תשעה מחודשי שנת 2018 היו חמים מהממוצע. בלטו במיוחד פברואר, מרץ ומאי, שהיו חמים מהממוצע במידה ניכרת ומהחודשים החמים ביותר מתחילת המדידות. בשלושה מחודשי השנה (ינואר, נובמבר ודצמבר) הטמפרטורות היו קרובות לממוצע.

מהלך הטמפרטורה היומית הממוצעת מצביע על ממוצע גבוה יחסית בשנות החמישים לעומת ממוצע נמוך יותר בשנות השבעים ובשנות השמונים, ועל עלייה ניכרת מאמצע שנות התשעים לממוצע גבוה בשנות האלפיים. זאת בעיקר בשל הבדלים בטמפרטורת המינימום בין התקופות (במיוחד בעונת הקיץ). נוסף על כך, בעוד שבשנות החמישים חלק מהשנים היו חמות מאוד וחלק קרות מהממוצע הרב-שנתי של התקופה 1961-1990, כל אחת מהשנים 1993-2018 (למעט 1997) לא הייתה קרה מממוצע זה.

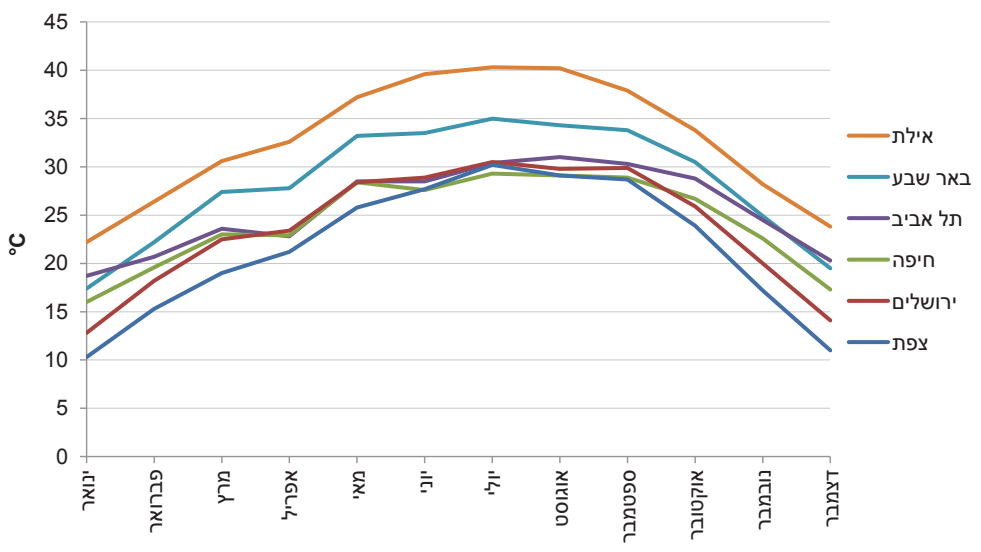
סטיית הטמפרטורה היומית הממוצעת מהממוצע הרב-שנתי 1961-1990⁽¹⁾ 2018-1951

- (1) כדי לייצג את שטח ישראל נבחרו חמש תחנות מאפיינות שיש להן נתונים משנת 1951. המגמה של הממוצעים בתחנות אלו דומה למגמת הממוצעים במדגם גדול ומגוון יותר של תחנות.
(2) מדד מקובל בסדרות זמן, שמטרתו החלקה של תנודות קצרות מועד לשם זיהוי מגמות בסדרה. בכל נקודה בתרשים הממוצע הוא של חמש השנים שקדמו לה.

בשנת 2018 יולי היה החודש החם ביותר. הטמפרטורה היומית המקסימלית הממוצעת הגבוהה ביותר בחודש נתון נמדדה ביולי בסדום - 41.4°C , והטמפרטורה היומית המינימלית הממוצעת הגבוהה ביותר בחודש נתון נמדדה אף היא ביולי בסדום - 30.9°C .

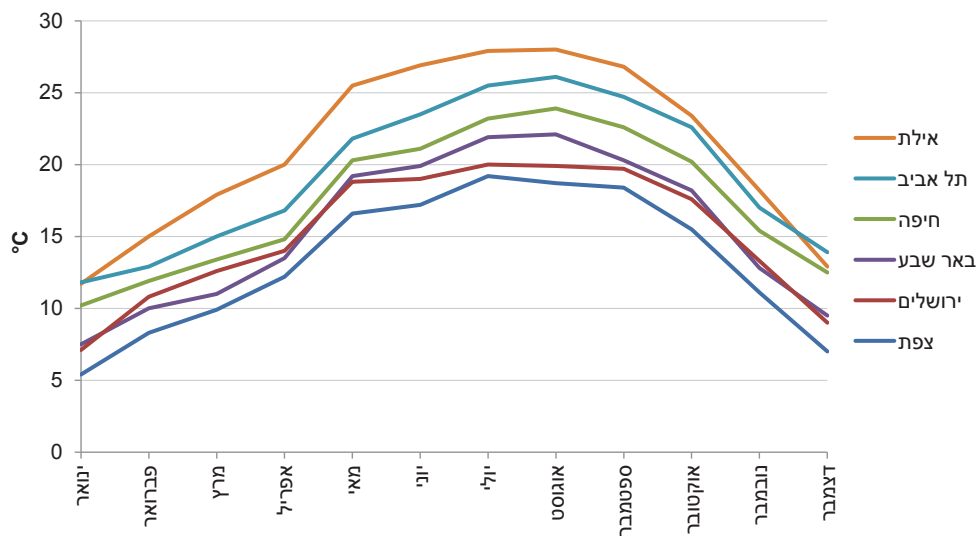
ממוצע חודשי של טמפרטורה יומית מקסימלית ביישובים נבחרים 2018

בשנת 2018 ינואר היה החודש הקר ביותר. הטמפרטורה היומית המינימלית הממוצעת הנמוכה ביותר בחודש נתון נרשמה בינואר במרום גולן - 1.9°C , והטמפרטורה היומית המקסימלית הממוצעת הנמוכה ביותר בחודש נתון נרשמה אף היא בינואר במרום גולן - 10.2°C .

ממוצע חודשי של טמפרטורה יומית מינימלית ביישובים נבחרים

2018

טמפרטורות קיצון

טמפרטורת המקסימום היומית הגבוהה ביותר בשנת 2018 נמדדה ביום 25.7.18 בסדום (47.9°C), וטמפרטורת המינימום היומית הנמוכה ביותר נמדדה ביום 8.1.18 במרום גולן (-3.8°C).

למילון המונחים

לנתוני התרשימים

ללוחות השנתיים - גאוגרפיה

לעמוד הנושאי - גאוגרפיה